

Izgnanci in begunci pričakujemo povračilo gmotne škode

VESTNIK

INTERNO GLASILO DRUŠTVA IZGNANCEV SLOVENIJE 1941–1945

LJUBLJANA, SEPTEMBER 2008 – Št. 77

SKUPŠČINA DRUŠTVA IZGNANCEV SLOVENIJE 1941–1945

V dvorani Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v Ljubljani je bila 8. septembra redna letna skupščina Društva izgnancev Slovenije 1941–1945.

Skupščino je začela predsednica DIS **Ivica Žnidaršič**, ki je najprej pozdravila vse delegate in delegatke Krajevnih in Območnih organizacij DIS, goste in novinarje. Posebej je pozdravila predstavnika Ministrstva za zunanje zadeve dr. **Milana Jazbeca**, poslanca Državnega zbora mag. **Franca Žnidaršiča**, predsednika Zveze slovenskih izseljencev iz Celovca **Jožeta Partla** in dobitnike odličij DIS **Aleša Mižigoja**, **Gorana Rovana** in **Marka Marijona**.

Svojo neudeležbo na skupščini DIS sta opravičila ministra dr. **Lovro Šturm** in **Karl Erjavec**.

Po pozdravu vsem prisotnim se je predsednica poklonila spominu na 548 izgnancev in beguncev članov DIS, ki so umrli v času od prejšnje skupščine DIS, in predlagala trenutek molka.

Predsednica DIS je nato predlagala naslednji dnevni red:

1. Otvoritev in pozdrav
2. Izvolitev delovnega predsedstva, zapisnikarja in overovalca zapisnika
3. Sprejem dnevnega reda
- Podelitev odličij DIS
4. Sprejem poslovnika za delo Skupščine DIS
5. Poročilo o delu Skupščine Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 in njenih organov od julija 2007 do julija 2008
6. Predlog programa dela Skupščine DIS in njenih organov za leto 2009 in finančni načrt za leto 2009
7. Priprave na prvi kongres izgnancev in beguncev – žrtev fašizma in nacizma v letih 1920–1945
8. Predlog zakona o povračilu premoženjske vojne škode iz časa druge svetovne vojne in predlogi za dopolnitev tega zakona

9. Iskanje poslovnih prostorov za delovanje DIS

10. Sprejem sklepov Skupščine DIS

11. Razno

Delegati so se z dnevnim redom strinjali. Nato je predsednica DIS predlagala delovno predsedstvo v sestavi: **Hilda Marc**, delegatka KO DIS Ljubljana Moste-Polje, **Franc Omerzu**, delegat KO DIS Bistrica ob Sotli, in **Majda Cvetanovski**, delegatka KO DIS Maribor Tabor.

Za zapisničarko je predlagala **Danico Velkavrh**, za overovalca pa **Antona Narglava**, delegata iz KO DIS Ljubljana Vič-Rudnik, in **Alojza Kovačiča**, delegata iz KO DIS Grosuplje.

Delegati so predloge potrdili in delovno predsedstvo je prevzelo vodenje seje. Sejo je vodila **Hilda Marc**. Po sprejemu poslovnika je predlagala verifikacijsko komisijo v sestavi delegatov: **Marjan Špegelj** iz Mute, **Ivan Birs** iz Branika in **Tatjana Maslo** iz Celja.

V komisijo za sklepe so bili imenovani delegati: **Slava Biček** z Jesenic, **Drago Mastinšek** iz Gornje Radgone, **Štefan Marjetič** iz Brestanice, **Maksimilijan Ferek** iz Ljubljane in **Ivan Kunej** iz Kozjega.

Na skupščino DIS je bilo vabljenih 85 delegatov iz KO DIS, udeležilo pa se je je 80 delegatov in delegatk.

Vabljeni na skupščino DIS so tri tedne pred sejo prejeli poleg dnevnega reda tudi gradivo k vsem točkam dnevnega reda. Poročilo predsednice DIS Ivce Žnidaršič so delegati prejeli v pisni obliki na 26 straneh z navedbo vseh datumov pomembnejših aktivnosti DIS v času od julija 2007 do julija 2008.

Predsednica je vseeno v uvodu k poročilu nekatere aktivnosti še posebej poudarila. Med drugim je dejala:

»Ker to poročilo obsega 26 strani, ga ne bomo objavili v Vestniku DIS, člani DIS ga bodo lahko prebrali pri predsedstvih KO DIS.

Pri organizacijski dejavnosti DIS naj povem, da so v obdobju, ki ga zajema poročilo, zavzeto delovali vsi organi Skupščine DIS in da kljub starosti vodstev dobro delujejo tudi vse Krajevne in Območne organizacije DIS.

Prednost delovanja DIS je zlasti v tem, da sproti zelo podrobno obveščamo Krajevne in Območne organizacije DIS, pa tudi članstvo preko Vestnika DIS. Zato niso v zadregi, ko se na dežurstvih oglašajo člani, saj jim lahko dajo vse informacije.

S svojo čustveno inteligenco in humano ozaveščenostjo pomagajte vzdrževati dobro kondicijo članstvu, tistim, ki so onemogli in ne morejo več prihajati na razgovore in občne zборе, pa jih obiskujete. Čeprav jim gmotno ne morete veliko pomagati, sta vaša skrb in ljubeznivost največje bogastvo, s katerim se lahko ponaša DIS.

Tudi vsak predsednik KO DIS, pa tudi člani se lahko kadar koli in ne glede na čas oglašijo na pogovor, na klepet.

Pri organizacijski dejavnosti moram omeniti kar tri večje območne prireditve ob dnevu izgnancev: na Gorenjskem pod Golico, v Mariboru in v Ljubljani v Mostecu. V okviru programa ob dnevu izgnancev smo odprli v Muzeju v Slovenj Gradcu tudi razstavo o izgonu Slovencev.

Kljub velikim naporom poslanske skupine DeSUS, ki je kar trikrat vložila zakon za odmrznitev pravic, ki so bile leta 2006 zamrznjene, vključno z rento po zakonu o žrtvah vojnega nasilja, to ni uspelo. Vendar je bilo 2. julija 2008 sprejeto vsaj to, da bomo dobili enkratni prispevek na račun draginje v višini 4,1 %.

Še vedno ni predložen v Državni zbor predlog zakona o gmotni škodi. Sprejemanje tega zakona se bo prevesilo v pozno jesen in v leto 2009. Zato se mora naše članstvo zavedati, kako pomembno je, da bi imeli v DZ več poslancev, ki bi glasovali za naš zakon.

Predlagam, da bi takoj po volitvah poslali Vladi RS in poslancem DZ zahtevo, da se ta zakon zagotovo sprejme v letu 2009, pred kongresom.

Mednarodna dejavnost DIS

Takoj po Skupščini DIS 17. septembra 2007 smo že 19. septembra sprejeli skupino nemških in avstrijskih zgodovinarjev, ki v okviru evropskega projekta raziskujejo odpor proti nacizmu in fašizmu in arhive o tem.

S češkim društvom »Krog državljanov Češke republike, izgnanih že leta 1938 z obmejnih ozemelj« smo 17. novembra 2007 v Pragi podpisali resolucijo in sporazum o sodelovanju. Na konferenci v Pragi so bili sprejeti vsi naši predlogi.

Uspeli smo s pobudo, da se v spominskem muzeju holokavsta v ameriškem mestu Washington prikaže tudi genocid nad Slovenci med drugo svetovno vojno in izgon Slovencev. Delegacija tega muzeja se je 11. junija mudila na Društvu izgnancev Slovenije in tedaj smo se dogovorili, da bi vsaj 20 izgnancev pripovedovalo svoje spomine na izgon.

Precej naporov je bilo, da bi pridobili vsaj nekaj sredstev od Kuratorija v Berlinu za pomoč Krajevnim organizacijam DIS pri razvijanju programov za pomoč osamelim, bolnim in invalidnim članom.

Začeli smo tudi s pripravi na prvi kongres izgnancev in beguncev, ki bo 6. junija 2009.

Sodelovanje s tiskom in RTV

V TV oddaji »Tarča«, ki je bila na sporedu 10. oktobra 2007, smo neposredno sodelovali kot govorci, deset aktivistov DIS pa je oddajo spremljalo na tribuni TV.

17. aprila 2008 smo v Delu, v rubriki Mnenja, objavili daljši članek »Zakaj je treba poravnati vojno škodo fizičnim osebam« in s tem odgovorili na številne negativne časopisne informacije v zvezi z osnutkom predloga zakona o gmotni škodi. Po objavi naših argumentov in podatkov so nasprotniki zakona utihnili.

Daljši članek v Delu je bil objavljen tudi ob podpisu deklaracije in sporazuma s češkim društvom.

Slovenski tiskovni agenciji smo pošiljali obvestila o vseh prireditvah in pohodih ter pomembnejših stališčih DIS.

Vabilo k sodelovanju

Z izobraževalno redakcijo TV Slovenija smo dogovorjeni, da bo pripravila do kongresa dva polurna filma o izgonu Slovencev. Vabim vse, ki bi bili pripravljeni sodelovati pri oblikovanju vsebine in spominov v tem filmu.

Ustanovili bomo posebno komisijo, ki bi se ukvarjala samo z vprašanji zbiranja sredstev za nadaljnjo obnovo hlevov in organizacijo prvega kongresa izgnancev in beguncev.

Potrebujemo tudi prostovoljce, ki bi pomagali pri urejanju arhiva DIS. Prosim vse, ki bi želeli pomagati pri tem, da to sporočijo na sedež DIS.

Program za leto 2009 pa bo v celoti objavljen v Vestniku DIS.

Na Skupščini DIS je predsednica DIS Ivica Žnidaršič podelila najvišje odlikovanje »Zaslužni član DIS« Jožetu Partlu, predsedniku Zveze slovenskih izseljencev iz Celovca, ter članu DIS in donatorju Alešu Mižigoju. Zahvalni listini sta prejela tudi novinarja Goran Rovan in Marko Marion. (Od leve proti desni: Goran Rovan, Marko Marion, Ivica Žnidaršič, Jože Partl in Aleš Mižigoj.) Foto: STA

OKVIRNI PROGRAM DRUŠTVA IZGNANCEV SLOVENIJE 1941–1945 IN NJEGOVIH ORGANOV ZA LETO 2009

Okvirni program dela Društva izgnancev Slovenije 1941-1945 temelji na programskih usmeritvah za obdobje 2005-2009, sprejetih na skupščini DIS.

Tako so za delovanje v letu 2009 načrtovane vse osnovne društvene dejavnosti in dodatne naloge, ki jih še nismo izvedli v tekočem mandatnem obdobju.

Največja nova naloga v letu 2009 bo organizacija prvega evropskega kongresa izgnancev in beguncev žrtev nacizma in fašizma, ki bo v Sloveniji 6. junija 2009. Pobudo za ta kongres je dalo Društvo izgnancev Slovenije, zato bo tudi celotna organizacija kongresa izvajana preko našega društva.

Finančni načrt društva za leto 2009 je narejen na predpostavki, da bo del programa financiralo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve in bodo doseženi prispevki od članarine DIS in za Vestnik DIS v predvidenem obsegu. Pričakujemo tudi prispevke občin za nadaljnjo obnovo taborišča.

PREDVIDENI PRIHODKI ZA DEJAVNOST DIS V LETU 2009

1. Dotacije iz proračuna	44.000 EUR
2. Prispevki za kongres izgnancev in beguncev	15.000 EUR
3. Prispevki članstva DIS od članarine	41.400 EUR
4. Prispevki članstva za Vestnik DIS	31.100 EUR
5. Prispevki za založništvo - sklad DIS	2.500 EUR
6. Donatorji – občine za nadaljnjo obnovo taborišča za izgon Slovencev v Brestanici	10.500 EUR
7. Drugi prihodki (obresti, drugi prihodki)	500 EUR
8. Presežek prihodkov nad odhodki po zaključnem računu	3.500 EUR
SKUPAJ PREDVIDENI PRIHODKI	148.500 EUR

PROGRAM DEJAVNOSTI DIS V LETU 2009:

1. Društvena in organizacijska dejavnost in ohranjanje zgodovinskega spomina
2. Mednarodna dejavnost DIS
3. Publicistična in založniška dejavnost ter izdajanje Vestnika DIS
4. Dejavnost za nadaljnjo obnovo zbirnega taborišča za izgon Slovencev v Brestanici

DRUŠTVENA IN ORGANIZACIJSKA DEJAVNOST TER SKRB ZA OHRANJANJE ZGODOVINSKEGA SPOMINA

- Izvršni odbor Društva izgnancev Slovenije 1941-1945 bo tudi v letu 2009 usklajeval programe in akcije, ki so skupni vsem organizacijam DIS.
- V letu 2009 bomo organizirali seminarje za predsednike Krajevnih organizacij in profesorje zgodovine na osnovnih in srednjih šolah.
- Usposobili bomo posebno skupino aktivistov DIS, ki bodo pomagali organizirati oskrbovalne programe za pomoč članom DIS na domu.
- Pripravili in organizirali bomo simpozij o vojni škodi, da bi seznanili nove državne organe in Medresorsko komisijo Vlade RS za obravnavo vprašanj vojne škode z zbranimi podatki o vojni škodi in nujno rešitvijo vprašanj odškodnine za gmotno škodo.
- Prizadevali si bomo, da bi bil čimprej sprejet zakon o povračilu gmotne škode in organizirali pomoč Krajevnim organizacijam in članstvu DIS pri uveljavljanju odškodnin, ko bo ta zakon sprejet.
- Vzpodbujali bomo zbiranje spominov in pričevanj. V sodelovanju z izobraževalno redakcijo TV Slovenije bomo posneli dva polurna filma o izgonu Slovencev.
- Priprava razstave o osemnajstletni dejavnosti DIS.
- Nadaljevali bomo urejanje arhiva DIS za izpopolnitev dokumentacijskega centra DIS.
- Sodelovali bomo pri organizaciji prireditve in pohodov ob okupacijskih mejah.
- V okvir organizacijske dejavnosti spada tudi skrb za zagotavljanje sredstev za najemni in vzdrževanje poslovnih prostorov, poštne in telefonske stroške, fotokopiranje, vzdrževanje pisarniških strojev ter stroške administracije.

Stroški društvenih in organizacijskih dejavnosti bodo znašali 52.000 EUR.

MEDNARODNA DEJAVNOST DIS

- V prvih mesecih leta 2009 bodo opravljene zaključne priprave na **prvi evropski kongres izgnancev in beguncev** žrtev nacizma in fašizma, ki bo v Sloveniji v soboto, 6. junija 2009. Za izvedbo kongresa bo treba pripraviti celotno logistiko za izvedbo kongresa, program in predlog zaključkov kongresa. Priprava pism za predsednike držav, iz katerih bodo izgnanci in begunci na kongresu. Priprava kongresnih pism za predsednike ZDA, Francije, Rusije in angleške vlade v zvezi s sklepi zaveznikov na mirovnih in reparacijskih konferencah o poravnavi vojne škode s strani agresorskih držav v drugi svetovni vojni.
- Priprava dokumentov za delovanje **Mednarodnega odbora izgnancev** in beguncev žrtev nacizma in fašizma v letih 1941-1945 ter sklep o domicilu tega odbora.
- Nadaljevali bomo sodelovanje s kraji izgnanstva in **župani nemških mest**, kjer še niso urejeni grobovi slovenskih izgnancev, in podpirali sprejemanje sporazumov o urejanju vojnih grobov tudi z Italijo, Poljsko, Srbijo ter Bosno in Hercegovino ter Makedonijo.
- Odkrili bomo spomenik Slovincem, umrlim v nemškem mestu **Templin**.

- Sodelovali bomo s **kuratorijem v Berlinu** v zvezi s sofinanciranjem oskrbovalnih programov na domu za ostarele in onemogle žrtve nacizma in fašizma.
- Nadaljevali bomo sodelovanje z Mednarodno poizvedovalno službo – dokumentacijskim centrom v **Arolsensu v Nemčiji**. V tem centru je največji svetovni arhiv žrtev druge svetovne vojne.
- Nadaljevali bomo sodelovanje z muzejem **holokavsta v Washingtonu** in uresničili težnjo, da se v tem muzeju prikaže tudi genocid nad Slovenci med drugo svetovno vojno.
- Še naprej bomo pridobivali gradiva in slikovni material za širitev Muzeja izgnancev na gradu Rajhenburg za **prikaz nacističnega nasilja** nad Francozi, Poljaki, Čehi, Slovaki in drugimi evropskimi narodi.
- Nadaljevali bomo sodelovanje z Zvezo slovenskih izseljencev v **Celovcu** in Krajevno organizacijo DIS v **Zagrebu**. Ustanovili bomo tudi Krajevno organizacijo DIS v Bosni in Hercegovini za Slovence – potomce žrtev fašizma, ki živijo v Banjaluki.

Za pokrivanje stroškov mednarodne dejavnosti DIS bomo v letu 2009 potrebovali 45.000 EUR.

PUBLICISTIČNA IN ZALOŽNIŠKA DEJAVNOST TER VZDRŽEVANJE VESTNIKA DIS

- Organiziranje tiskovnih in informativnih konferenc za novinarje dnevnega in revialnega tiska ter RTV ob 68. obletnici izгона in 64. obletnici vrnitve slovenskih izgnancev in beguncev.
- Tisk brošure ob 18. obletnici delovanja Društva izgnancev Slovenije 1941–1945.
- Priprava in tisk petih števil društvenega glasila Vestnik.
- Izdaja in založba III. knjige spominov in pričevanj o izgnanstvu in begunstvu.
- Sodelovanje pri izdajanju brošur, ki jih o izgnanstvu in begunstvu pripravljajo krajevne organizacije DIS.
- Založba zloženek, plakatov in vabil za kongres in prireditve DIS.

Za pokrivanje stroškov publicistične in založniške dejavnosti in izhajanje Vestnika DIS bo potrebno

41.000 EUR.

DEJAVNOST PRI NADALJNJI OBNOVI ZBIRNEGA TABORIŠČA ZA IZGON SLOVENCEV V GRAJSKIH HLEVIH IN KONJUŠNICAH V BRESTANICI

Nadaljnja obnova taborišča bo odvisna od višine pridobljenih sredstev preko razpisov Ministrstva za kulturo RS in od prispevkov občin, ki so podpisale pismo o nameri sodelovanja z DIS pri tej obnovi. Predvidevamo, da bi v letu 2009 obnovili še en prostor v pritličnem delu taborišča in obnovili dvojne velikih vhodnih vrat.

Za to obnovo taborišča bi potrebovali

10.500 EUR.

FINANCIRANJE DEJAVNOSTI DIS

Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945 bo tudi za leto 2009 podpisalo pogodbo z Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve za sofinanciranje tistih dejavnosti in programov DIS, ki so posebnega družbenega pomena. Del sredstev zagotavljajo tudi člani DIS s članarino, ki pa je majhna in ne pokriva stroškov društvenih dejavnosti, ki jih za člane opravlja DIS. Prav tako se s prispevkom za Vestnik DIS ne pokrivajo stroški glasila. Zato društvo pridobiva tudi sponzorje.

Za nadaljnjo obnovo zbirnega taborišča za izgon Slovencev v Brestanici je bilo podpisano pismo o nameri za sofinanciranje s 45 občinami, ki pa vse še niso nakazale sredstev v ta namen.

Tudi v letu 2009 se bo upraviteljsko in strokovno delo v društvu opravljal na prostovoljni osnovi, da bi bila zbrana sredstva namenjena za izvedbo vsebinskih programov in za pomoč Krajevnim organizacijam DIS pri dogovorjenih skupnih akcijah.

PREDVIDENI ODHODKI PO POSTAVKAH PROGRAMA DIS ZA LETO 2009

1. Društvena in organizacijska dejavnost ter ohranjanje zgodovinskega spomina	52.000 EUR
2. Mednarodna dejavnost in prvi evropski kongres izgnancev in beguncev	45.000 EUR
3. Publicistična in založniška dejavnost ter izdajanje Vestnika DIS	41.000 EUR
4. Dejavnost pri nadaljnji obnovi zbirnega taborišča za izgon Slovencev v Brestanici	10.500 EUR
SKUPAJ 1, 2, 3 IN 4	148.500 EUR

SKUPAJ PRIHODKI

148.500 EUR

SKUPAJ ODHODKI

148.500 EUR

Društvo izgnancev Slovenije
Ivica Žnidaršič, prof.
predsednica

Sprejeto na Skupščini DIS 8. septembra 2008

IZ RAZPRAVE NA SKUPŠČINI DIS

Udeležba na Skupščini DIS 8. septembra 2008 je bila zelo velika, saj jih je na sejo od vabljenih 85 delegatov prišlo kar 80. Ostalih pet se je opravičilo. (Foto: STA)

Pozdravi gostov

Dr. Milan Jazbec je Skupščino DIS pozdravil v imenu Ministrstva za zunanje zadeve in povedal, da ministrstvo podpira aktivnosti Društva izgnancev Slovenije 1941-1945 in tudi priprave za organiziranje prvega evropskega kongresa izgnancev, ki bo junija 2009 v Ljubljani. Dejstvo, da bo kongres v naši državi, idejo zanj pa je dal prav DIS, potrjuje, da to društvo uživa velik ugled ne le v domači javnosti, temveč tudi v drugih državah. Še posebej se je zahvalil predsednici DIS **Ivici Žnidaršič** za njeno strokovno in nadvse prizadevno delo. MZZ bo v okviru svojih pristojnosti in možnosti dalo vso podporo izvedbi tega kongresa.

Mag. Franc Žnidaršič, vodja poslanske skupine DeSUS, je izrazil občudovanje DIS, ki je tako dolgo vzdržalo v pravičnem boju za uveljavljanje pravic izgnancev žrtev vojnega nasilja. Poudaril je, da kljub vsem težavam, s katerimi se je doslej soočalo v svojih prizadevanjih, ne sme kloniti v boju, da za svoje članstvo uveljavi tudi pravico do pravičnega povračila za materialno škodo za uničeno in poškodovano premoženje in nepremično premoženje.

V teh prizadevanjih bodo poslanci DeSUS-a društvu tudi v prihodnje v veliko oporo. Zavzeli se bodo za to, da tudi Nemčija Sloveniji povrne celotno škodo ali vsaj del škode, ki jo je povzročil nemški okupator v času druge svetovne vojne. Prepričan je, da bo morala nova oblast po volitvah prevzeti odgovornost za končno rešitev tega problema, ki je aktualen že več desetletij. Če bi Nemčija svojo obveznost izpolnila, bi razumljivo naša država ta problem hitreje in uspešneje rešila.

Jože Partl, predsednik Zveze slovenskih izseljencev na Koroškem, se je zahvalil za priznanje, ki ga je dobil od DIS za dolgoletno dobro sodelovanje med obema organizacijama, hkrati pa poudaril, da se oblasti premalo zavedajo, kakšne žrtve so bili izgnanci tako v njegovi domovini na Koroškem, še zlasti pa v Sloveniji, in da je prav njihovo trpljenje, ki so mu bili izpostavljeni, krepilo odpor ljudi proti sovražniku.

Brane Kokot, predstavnik ZPIZ, je udeležence Skupščine toplo pozdravil in jim zaželel prijetno počutje in uspešno delo v njihovi zgradbi.

Aleš Mižigoj, dobitnik priznanja DIS, se je prisrčno zahvalil za priznanje, hkrati pa izrazil svoje občudovanje aktivnosti tako izjemne organizacije.

Delegati Skupščine DIS so v zavzeti in obširni razpravi pozitivno ocenili delovanje organov DIS v obdobju od julija 2007 do julija 2008. Izrazili so vse priznanje vodstvu, še zlasti predsednici DIS, za skrbno pripravljena gradiva, ki so lahko za vzor drugim društvom.

Podprli so tudi program društva za leto 2009, vključno z njegovim finančnim ovrednotenjem. Posebno pozornost pa so posvetili najbolj ključnim nalogam v prihodnjem obdobju. Tako so delegati **Vinko Gabršek** iz KO DIS Litija, **Valentin Cimprič** iz KO DIS Logatec, **Marijan Špegelj** iz KO DIS Muta, **Jože Habinc** iz KO DIS Krško, **Majda Cvetanovski** iz KO DIS Maribor Tabor, **Vlado Kovačič** iz KO DIS Ormož, **Rado Palir** iz KO DIS Šentjur in **Jože Križančič**, podpredsednik DIS, še posebno pozornost posvetili pripravam na prvi evropski kongres izgnancev. Poudarili so, da je članstvo navdušeno in podpira ta projekt ter je tudi pripravljeno prispevati finančna sredstva za njegovo izvedbo. Skupščina DIS je upoštevala razpravo izglasovala, naj vsak član DIS prispeva 3 evre za kongres, lahko pa tudi več v skladu s svojimi materialnimi možnostmi. Enotni so bili v mnenju, da bi za organizacijo tega kongresa morala prispevati tudi država iz proračuna, saj le-ta ne more biti le v interesu samih izgnancev in beguncev, žrtev vojnega nasilja, temveč tudi državnih organov in širše javnosti. Skrajni čas je, da po več desetletjih tako slovenska, evropska pa tudi svetovna javnost dobi celovit in pravičen vpogled v izgon prebivalstva z določenih območij, ki so ga izvajali fašisti in nacisti. Dejstvo, da je organizacija tega kongresa zaupana DIS, ki je dal tudi pobudo zanj, kaže na to, da je dejavnost tega društva dobro poznana tudi zunaj naše domovine in uživa ugled.

O pomenu kongresa je spregovoril tudi dr. **Milan Jazbec** in na kratko govoril o dokumentih, ki naj bi jih le-ta sprejel, pokroviteljstvo nad kongresom pa je prevzel predsednik Republike Slovenije dr. **Danilo Türk**. Zato je pozval vse Krajevne organizacije DIS, da se že zdaj aktivno vključijo v priprave, saj gre za strokovno in organizacijsko zelo zahteven projekt, ki naj se ga množično udeležijo člani DIS.

Imenovani delegati KO DIS so podprli tudi predloge Izvršnega odbora DIS glede članarine in prispevka za glasilo Vestnik. Predlagali so tudi, naj bi DIS poskrbel za izdajo posebne edicije, ki bi bila posvečena kongresu.

Delegati Skupščine DIS so se strinjali s programsko nalogo glede izdelave filma o izgonu Slovencev. S tem v zvezi so opozorili, da je že skrajni čas, da tak film, ki ga na primer že ima Poljska, končno dobi tudi Slovenija. Prav tako so bili navdušeni

nad projektom, da bi v času kongresa, ki bo v Hali Tivoli, odprli v Cekinovem gradu razstavo o delu DIS vse od njegove ustanovitve dalje.

Ker obstaja velik interes za izdajo III. knjige spominov in pričevanj, na kar je opozorila članica IO DIS **Zdenka Kaplan**, so bili delegati pozvani, da svoje prispevke in prispevke članov KO posredujejo pristojni komisiji najkasneje do konca septembra 2008. V tej knjigi naj bi bila tudi objavljena imena tistih izgnancev, ki so umrli v tujini.

Posebno pozornost so v nadaljevanju razprave udeleženci posvetili pripravi zakona o gmotni škodi. O tem je izčrpno poročala predsednica DIS **Ivica Žnidaršič** in prisotne seznanila s pripombami, ki so jih organi DIS posredovali predlagatelju zakona. Poudarila je, da je DIS s številnimi pripombami in predlogi uspel, bitka pa še ni v celoti dobljena. Zlasti se ne strinjamo s predlogom višine odškodnine, ki mora biti vsaj še enkrat večja.

O vprašanih vojne škode so razpravljali **Amalija Razpotnik** iz Polšnika, **Branko Bogovič** iz Dobove, **Viktor Kotar** iz Velenja in **Marijan Špegelj** iz Mute. Opozorili so, da vsi nimajo popisnic v arhivih vojnih škod.

Janez Blas je spomnil na dejstvo, da še ni uresničen sklep, da se pristojnim državnim organom predlaga, naj se mag. **Francu Žnidaršiču** za dolgoletno požrtvovalno delo podeli najvišje državno odlikovanje. Zato so terjali, da se tak predlog nemudoma posreduje pristojnemu organu, na prihodnji Skupščini pa naj se poroča o realizaciji sklepov. Prav tako je postavil vprašanje, ali je uresničen sklep iz aprila 2004, da se pripravi in izda bibliografija o avtorskih delih **Ivice Žnidaršič**.

PRVI KONGRES IZGNANCEV IN BEGUNCEV ŽRTEV FAŠIZMA IN NACIZMA V LETIH 1920–1945

O ideji za organiziranje prvega evropskega kongresa izgnancev in beguncev žrtev nacizma in fašizma v letih 1920–1945 so bile vse Krajevne in Območne organizacije DIS obveščene že v letu 2006. Zato so se priprave na kongres že začele v letu 2007 in na Skupščini DIS 17. septembra 2007 smo v program za leto 2008 napisali: »Podpisali bomo pogodbe o sodelovanju s sorodnimi društvi v Evropi in začeli s pripravami na evropski kongres žrtev fašizma in nacizma v letih 1920–1945.«

Zaradi številnih drugih aktivnosti, zlasti glede uveljavljanja in odmrznitve pravic po zakonu o žrtvah vojnega nasilja ter aktivnosti, vezanih na zahteve in pobude ter pripravo dodatnih argumentov za sprejetje zakona o povračilu gmotne škode in zaradi pomanjkanja sredstev smo priprave na kongres morali upočasniti.

Izvršni odbor DIS je sprejel datum, da naj se kongres izgnancev in beguncev organizira dan pred dnevom slovenskih izgnancev, in sicer v soboto, 6. junija 2009.

Kongres bo v Ljubljani, v pokriti športni dvorani Tivoli. V tej dvorani je okrog 5500 sedišč, zunaj pred dvorano pa je prostor še za nekaj tisoč udeležencev. Zelo blizu tega športnega objekta je tudi veliko parkirišče za množico avtobusov in več tisoč osebnih avtomobilov. Športna dvorana Tivoli je zraven Muzeja novejšje zgodovine (Cekinov grad), Celovška cesta 23, kjer bosta sočasno s kongresom odprti tudi razstava DIS o izgonu Slovencev in razstava o osemnajstletni dejavnosti Društva izgnancev Slovenije 1941–1945.

Do kongresa bo izobraževalna redakcija Televizije Slovenija izdelala tudi dva filma v dolžini 30 minut o izgonu Slovencev. Poskušali se bomo dogovoriti s Televizijo, da bi kongres v celoti prenašali na TV.

Pokrovitelj kongresa bo predsednik Republike Slovenije dr. Danilo Türk.

Sedaj je nujno treba pripraviti:

- mednarodni razpis za udeležbo na kongresu predstavnikov izgnancev in beguncev iz drugih evropskih držav,
- pripraviti kongresno gradivo (vsebino kongresa – dnevni red, elaborat o oblikah nasilja in genocidni politiki do Slovencev v letih 1920–1945, o resoluciji kongresa, ki bi jo poslali zaveznikom v drugi svetovni vojni o neporavnani vojni škodi, ki so jo na mirovnih in reparacijskih konferencah sprejeli, pismo evropskim predsednikom vlad držav, ki niso poravnale gmotne škode, nastale med drugo svetovno vojno fizičnim osebam, predlog sklepov kongresa in druge dokumente in vabila),
- informacije za tisk in RTV,
- zagotoviti udeležbo na kongresu vsem članom DIS, ki to želijo,
- zagotoviti spremljevalce tujih delegacij in veleposlaništev,
- zagotoviti sponzorje in zbrati sredstva za pokrivanje stroškov priprav in izvedbe kongresa,
- oblikovanje organizacijskega odbora in častnega odbora za pripravo in izvedbo kongresa.

Izvršni odbor DIS je na Skupščini DIS 8. septembra predlagal delegatom Skupščine DIS, da bi vsak član DIS do konca marca 2009 prispeval za izvedbo kongresa vsaj 2 do 3 evre.

Izvršni odbor DIS priporoča Krajevnim in Območnim organizacijam DIS, da do kongresa opustijo organiziranje raznih izletov, da bi lahko usmerili vse člane DIS na kongres 6. junija 2009 v Ljubljano.

Kongres bo hkrati tudi osrednja prireditev ob dnevu izgnancev, ki ga vsako leto obeležujemo 7. junija.

Kongres bo pomenil pomemben in odmeven dogodek za naše društvo, ki se bo s tem še dodatno uveljavilo v mednarodnem merilu, in za slovensko državo. Zahteval bo polno angažiranost društva in njegovih organov ter krajevnih in območnih organizacij DIS. Pričakuje pa se na kongresu udeležba vseh izgnancev in beguncev, članov DIS.

. Iz dejavnosti Društva izgnancev Slovenije .

Spremljanje razprave o zakonu o socialnih transferjih

Aktivisti DIS, ki so 2. julija 2008 v Državnem zboru neposredno spremljali razpravo o socialnih transferjih, na razgovoru pri vodji poslanske skupine DESUS mag. Francu Žnidaršiču. (Foto: J. Blas)

V Državnem zboru je bila 2. julija 2008 razprava o Zakonu o socialnih transferjih, ki ga je že tretjič predlagala poslanska skupina DeSUS. Razpravo v Državnem zboru RS je neposredno spremljala 12-članska delegacija DIS, tako da smo se lahko še bolj podrobno seznanili, kako pomembno je bilo vztrajanje poslanske skupine DeSUS, da mora še sedanja sestava DZ razpravljati o odmrznitvi rente in drugih pravic. Ker predlog zakona ni bil uvrščen na redno junijsko sejo Državnega zbora, je poslanska skupina DeSUS, ki jo vodi mag. Franc Žnidaršič, nagovorila 32 poslancev, da so podpisali zahtevo za sklic izredne seje Državnega zbora RS, na kateri se mora krični zakon popraviti. Zato je bil predsednik DZ primoran sklicati izredno sejo DZ 2. 7. 2008 in dati zakon na dnevni red.

Vlada RS je že vnaprej povedala, da predlaganega zakona o odmrznitvi rente in drugih socialnih in pokojninskih pravic ne bo podprla.

Še pred sklicem izredne seje DZ smo imeli razgovore z vodji poslanskih skupin in poslanci. Klicali so jih tudi iz nekaterih Krajevnih organizacij DIS, kar je bilo zelo pomembno.

Poslali smo pismo

- 21 poslancem, ki jih 22. 5. 2008 ni bilo v dvorani, ko se je drugič glasovalo o zakonu, in jih prosili, naj sedaj glasujejo za zakon,
- 38 poslancem, ki so 22. 5. 2008 glasovali proti, in jih prosili, naj sedaj glasujejo za zakon in
- 31 poslancem, ki so tedaj glasovali za zakon, s prošnjo, da tudi na izredni seji podprejo zakon.

Vseeno pa zakon za vse predloge ni dobil dovolj glasov. Prav tako ni bil sprejet predlog, da bi bil narejen poračun za nazaj. Vsem KO DIS smo poslali glasovnico v DZ z dne 2. 7. 2008.

Tako je bila potem izglasovana varianta, ki pa so jo podprli vsi poslanci, da se bo usklajevanje rent in drugih socialnih transferjev opravljalo dvakrat letno, skladno z rastjo življenjskih stroškov. Tako se bodo prejemki predvidoma zvišali že v avgustu za 4,1 odstotka in potem zopet januarja 2009. Tudi to je uspeh, za kar gre posebna zasluga poslanski skupini DeSUS, ker je uspela doseči sklic izredne seje Državnega zbora.

I. Žn.

Predlog zakona o povračilu premoženjske škode iz časa druge svetovne vojne

Razgovor pri ministru za pravosodje dr. Lovru Šturmu. Od leve proti desni: Albin Pražnikar, Ivica Žnidaršič, Helena Peček in Andrej Umek (15. 7. 2008)

Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945 je Medresorski komisiji Vlade RS za obravnavo vprašanj vojne škode posredovalo številne podatke in gradiva o vojni škodi, ki so jo povzročili okupatorji. Državni organi so prejeli od DIS tudi vse zakone in pravilnike o popisu vojne škode iz leta 1945 ter priznani vojni škodi fizičnim osebam. Tudi v časopisih smo objavili podatke o dobljeni vojni škodi. Naše društvo je dajalo tudi številne pobude in predloge za pripravo zakona o gmotni škodi in poudarilo nujnost, da bi del sredstev izterjali tudi od Nemčije, ki je Sloveniji in Slovencem največ dolžna.

Zbrali smo tudi nekaj podatkov o premoženju, ki so ga leta 1945 v Sloveniji zapustili Avstrijci in Nemci na račun vojne škode. Slovenska država bi morala s tem premoženjem poplačati vojno škodo Slovencem.

Na osnovi zahtev DIS, da se končno začne resna razprava o pripravi zakona za poravnavo vojne škode, je Ministrstvo za pravosodje 20. marca 2008 pripravilo osnutek predloga zakona, 2. julija pa predlog zakona o povračilu gmotne škode. O tem predlogu je 11. julija razpravljal Izvršni odbor DIS in Ministrstvu za pravosodje 24. julija posredoval pripombe k

posameznim členom. Vse Krajevne in Območne organizacije DIS so za sejo Skupščine DIS, ki je bila 8. septembra 2008, prejele celotno vsebino predloga zakona o gmotni škodi in pripombe k temu zakonu, tako da si ga lahko ogledajo vsi zainteresirani člani DIS v svojih KO DIS.

Predlog zakona o gmotni škodi je dobra osnova za nadaljnjo obravnavo. Imamo pa pripombo na višino odškodnine, ki sedaj predvideva za 100 din 2,609 evra. Na tako majhno odškodnino v DIS ne bomo pristali. To stališče smo tudi neposredno sporočili ministru dr. Lovru Šturmu na sestanku 15. julija 2008 in javnosti preko tiskovne konference, ki je bila isti dan na Ministrstvu za pravosodje. Po podatkih, ki smo jih izvedeli 29. avgusta 2008, na Ministrstvu za pravosodje proučujejo dobljene pripombe in bodo pripravili nov predlog tega zakona v začetku septembra 2008.

Premaknilo se je, vendar se bo razprava o neresenih vprašanjih poravnave gmotne škode prenesla v sestav nove vlade in Državnega zbora RS, ki ga bomo izvolili 21. septembra 2008.

Ivica Žnidaršič, prof.
predsednica DIS

SKLEPI SKUPŠČINE DIS, 8. septembra 2008

Komisija za sklepe je predlagala, da delegati sprejmejo naslednje sklepe:

1. Delegati, zbrani na skupščini DIS, so sprejeli obširno, kvalitetno in podrobno poročilo o delu DIS od julija 2007 do julija 2008.
2. Novemu predsedniku Državnega zbora in novim vodjem poslanskih skupin se posreduje stališče, da se ne strinjamo s širitvijo statusa žrtev vojnega nasilja tudi za sodelavce okupatorja.
3. Posebej so pozdravili potrebo po sodelovanju članov Izvršnega odbora DIS, predsednikov Krajevnih organizacij in članov DIS s poslanci Državnega zbora RS, da bi se čim prej sprejel zakon o poplačilu gmotne vojne škode, nastale med drugo svetovno vojno. **Zahtevali so, da se ta zakon sprejme v letu 2009.**
4. Ponovno so predlagali, da se mag. Franca Žnidaršiča predlaga za najvišje državno odlikovanje. Delegati so mu izrazili vse priznanje in zahvalo za delo poslanca v Državnem zboru in za sodelovanje z DIS. Posebno zahvalo so izrekli tudi predsednici DIS.
5. Ugotoviti je treba, zakaj komisije za odobravanje klimatskega zdravljenja zavračajo uveljavljanje te pravice pri zakonu o žrtvah vojnega nasilja.
6. Krajevne organizacije DIS naj poskrbijo za pomoč ostarelim in pomoči potrebnim članom DIS.
7. Podprli so prizadevanja DIS, da se nadaljuje obnova zbirnega taborišča za izgon Slovencev – hlevov pri gradu Rajhenburg.

8. Izvršni odbor DIS naj doseže pri NLB in drugih bankah, kjer ima DIS svoj račun in poračune DIS, da bi se zmanjšale bančne tarife za poslovanje.

9. Tudi v letu 2009 ostane enotna članarina za člane DIS, in sicer 8 evrov, prispevek za Vestnik za 5 števil pa bi povišali na 5 evrov. Od članarine ostane 5 evrov krajevnim organizacijam, 3 evri pa DIS-u.

10. Delegati DIS so se zavzeli, da bi vse Krajevne organizacije DIS redno poravnale svoje obveznosti do republiških organov DIS in prispevke za Vestnik. Če KO DIS od članov ne zberejo vse članarine, morajo vseeno poravnati 3 evre DIS-u, kakor tudi 5 evrov za vse dobitnike Vestnika DIS.

Prispevek od članarine 3 evre in prispevek za Vestnik DIS 5 evrov morajo KO DIS nakazati na DIS do konca aprila za tekoče leto.

11. Delegati DIS so v diskusiji dali poseben poudarek evropskemu kongresu izgnancev in beguncev. Krajevne organizacije DIS naj pomagajo pri zbiranju sredstev za ta kongres, iščejo naj sponzorje in sodelujejo pri natečajih za razpisana občinska sredstva za društva. Vsak član društva naj bi prispeval za kongres 3 evre ali več. V Vestniku DIS bi dali poseben oglas in objavili račun.

12. Vestnik naj bi izdal posebno prilogo ali brošuro o poteku kongresa.

13. Za leto 2010 naj se razpiše natečaj na temo izgnanstva.

14. Ustanovili bi finančni odbor za zbiranje sredstev za kongres in hleve.

Komisija za sklepe Skupščine DIS z dne 8. septembra 2008 v sestavi: Slava Biček, Drago Mastinšek, Štefan Marjetič in Maksimilijan Ferek.

DeSUS bo še naprej podpiral izgnance, begunce in druge žrtve vojnega nasilja

POGOVOR Z MAG. FRANCEM ŽNIDARŠIČEM

Vodja poslanske skupine DeSUS ocenjuje minuli mandat kot pomemben, saj je DeSUS uspel uveljaviti vrsto ciljev, ki so bili pomembni še posebej za slovenske izgnance, begunce in druge žrtve vojnega nasilja, ki so hkrati tudi upokojenci in vsi starejši ljudje. Varstvo starejših, obramba zasluženih pravic upokojencev, žrtev vojnega nasilja, bolnih in revnih ter ohranitev socialne države bodo tudi v naslednjem mandatu v ospredju programskih ciljev stranke, ki ima bogate politične izkušnje in trdno podporo med volilci. Pri tem ne bo manjkalo tisti pomembni del programa, ki je namenjen prizadevanjem za boljši položaj mlajše generacije in delavstva.

Mag. Franca Žnidaršiča, dr. med., ni treba bralcem Vestnika posebej predstavljati. Pa vendar, kdo ne pozna zavzetega in neumornega borca za naše pravice. Rojen je bil 11. decembra 1940 na Bučki na Dolenjskem. Preživel je težko otroštvo v izgnanstvu, mladost kot odličen dijak in po končanem študiju medicine prizadevno in požrtvovalno opravljal poslanstvo podeželskega zdravnika specialista in magistra medicinskih znanosti. Vse njegovo aktivno življenje je bilo posvečeno delu za ljudi in v obrambo njihovega dostojanstva.

Sedaj je za njim drugi razburljiv in uspešen parlamentarni mandat. V tem mandatu je vodil poslansko skupino DeSUS, vmes pa je bil državni sekretar na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve. Svoje izkušnje in poglede je strnil v krajšem intervjuju za naš časopis.

Kako bi na splošno ocenili iztekajoči se mandat v Državnem zboru Republike Slovenije?

Ta mandat je bil naporen, ker je bila naša stranka ves čas pod pritiskom interesov ostalih treh koalicijskih partneric,

Mag. Franc Žnidaršič,
vodja poslanske skupine DeSUS

glede na število naših poslancev pa vseeno uspešen, saj smo ves čas ostali zvesti izpolnjevanju našega programa, katerega glavni temelji so naslednji: varstvo zasluženih (in plačanih) pravic upokojene generacije, varstvo starejših, ohranitev zdravstvenih pravic in socialne države ob upoštevanju interesov mlajše generacije. Vse to bi pravzaprav lahko strnili v obrambo medgeneracijskega sporazuma za solidarnost, ki mora ostati temelj, na katerem bo slonel sicer nujni nadaljnji razvoj države in družbe.

Kaj je po vašem mnenju največji dosežek stranke DeSUS?

Največji dosežek naše stranke je v tem, da nam je uspelo prepričati ostale stranke v koaliciji, da je treba izboljšati položaj upokojenske generacije, zato je bilo spremenjeno usklajevanje pokojnin s plačami, uvedena pravica do delovodske pokojnine za vse upokojence

(razen za tiste z najvišjo pokojnino), da je bil letni dodatek (za rekreacijo) v letu 2006 znatno višji kot leto prej. Prav tako smo uspešno zavirali hitro privatizacijo zdravstva, kjer nedorečeni pogoji za zasebno delo povzročajo hitro uveljavljanje neenakosti med bolniki na tiste, ki si lahko z denarjem zagotovijo pravočasno oskrbo, in na tiste (ki pa so v večini), ki tega ne zmorejo. Zahtevali smo povečanje sredstev za gradnjo domov za starejše in vsaj delno uspeli, podprli smo potrebe mladih na področju šolanja (domovi, prehrana, brezplačno šolanje, štipendiranje), predlagali odmrznitev usklajevanja socialnih transferjev kar s trikrat vloženim zakonom in tudi s tem prisilili koalicijske stranke, da so sprejele vsaj enkratno izplačilo v višini 4,1 odstotka. Tudi draginski dodatek je rešitev, ki smo jo izglasovali, da bi ublažili stisko sicer naraščajočega števila revnih v državi.

Gotovo je naša velika zasluga v tem, da smo nasprotovali vsem poizkusom rehabilitirati sodelovanje z okupatorji v drugi svetovni vojni ter branili narodnoosvobodilni boj kot tisti dejavnik, ki je nesporno zaslužen za padec fašizma in nacizma, za zmago in osvoboditev bivše države in temelj za kasnejšo osamosvojitve in oblikovanje samostojne države.

Kaj bi lahko izpostavili kot najpomembnejšo nalogo v prihodnje?

V prihodnje bo naš program še vedno naravnani k varstvu starejših, zagotavljanju njihovih pravic na področju zdravstva, izboljšanju položaja upokojencev in socialno šibkih drugih državljanov, vključno s prizadevanji za davčno razbremenitev delavskih plač in oblikovanje pogojev mladi generaciji za brezplačno šolanje, zgodnjo zaposlitev in načrtovanje družine.

Kje vidite povezavo med interesi stranke DeSUS in slovenskih izgnancev?

še posebej, ko vidi, da so med politiki taki, ki držijo besedo in se zavzemajo za vsakega posameznika.

Če bo v novem sestavu Državnega zbora še več poslancev DeSUS, lahko upravičeno upamo, da bo v doglednem času sprejet zakon o poravnavi gmotne škode. Izgnanci pa lahko na to vplivamo tako, da na parlamentarnih volitvah glasujemo v svojih volilnih enotah za poslanske kandidate stranke DeSUS. Z našo pomočjo je dosegljiv njihov cilj, da bodo imeli v naslednji parlamentarni sestavi osem do deset poslancev.

Društvo izgnancev je prek svojih predstavnikov zelo aktivno pri zavzemanju za poravnavo gmotne škode na medresorski komisiji vlade RS. V predlogu zakona je že vključeno nekaj predlogov DIS, da bo obveznosti poravnala Slovenska odškodninska družba, da bodo odločbe izdajale upravne enote in da bo upravni postopek hiter. Društvo o svojih prizadevanjih stalno poroča tudi v medijih – npr. Dnevnik januarja letos, Dolenjski

Povezava naše stranke in slovenskih izgnancev pa tudi drugih žrtev vojnega nasilja je v tem, da je naša stranka v vseh mandatih branila in podpirala njihove interese pri oblikovanju Zakona o žrtvah vojnega nasilja pa tudi pri sprejemanju posebnega zakona za pravico odškodnine za psihično in fizično trpljenje. Gotovo pa je samo naša zasluga, da je v koalicijski pogodbi sedanjega mandata zagotovljeno nadaljevanje dela medresorske komisije, ki je pripravila podlage za oblikovanje zakona o povrnitvi materialne škode, o katerem že tečejo usklajevanja. Nobe-nega dvoma ni, da bo naša stranka pri sprejemanju tega zakona odigrala zelo pomembno in nujno vlogo.

Torej lahko tudi v prihodnjem mandatu pričakujemo polno podporo vaše stranke našim interesom?

Glede tega ne more biti prav nobene dvoma, kajti naše dosedanje delo nikoli ni bilo drugačno.

Pomembno pa je, da vsi, ki ste si, in si še zgolj z delom služite kruh, spoznate, da morate soodločiti o svoji prihodnosti, kar pa si lahko zagotovite le s svojimi predstavniki v organih oblasti, sicer ne bo mogoče zavarovati že izbojevanih pravic, solidarnosti in socialne države, odprto pa je tudi vprašanje odškodnin za gmotno škodo, nastalo med drugo svetovno vojno.

Poslancu mag. Francu Žnidaršiču želimo uspeh na prihajajočih parlamentarnih volitvah in ponovno izvolitev v Državni zbor. Za podporo njegove stranke in posebej za njegovo dvanajstletno podporo slovenskim izgnancem se lahko oddolžimo tako, da bomo v svojih volilnih enotah glasovali za poslanske kandidate Demokratične stranke upokojencev Slovenije in s tem okrepili poslansko skupino DeSUS.

Dr. Milan Jazbec

Ob zaključku parlamentarnega mandata 2004–2008

Pred letošnjimi parlamentarnimi volitvami, ki bodo 21. septembra 2008, se pravi dva tedna po redni letni skupščini Društva izgnancev Slovenije, smo strnili nekaj pogledov na iztekajoči se parlamentarni mandat in na to, kaj je prinesel našemu društvu in vsem članom.

Prva ugotovitev je, da je bila stranka DeSUS tista, ki se je ves čas jasno in izrecno zavzemala za interese izgnancev (ki se do določene mere pokrivajo tudi z interesi delavcev in upokojencev). V tem vidimo pomembno jamstvo še za naprej. DeSUS je namreč edina parlamentarna stranka z jasno izpričanim in zelo konkretnim socialnim programom. Veseli smo, da imamo tako pomembnega zaveznika.

Pri tem je treba posebej poudariti dogajanje ob sprejemanju Zakonu o socialnih

transferjih, katerega obravnavo in sprejem je trikrat predlagala poslanska skupina DeSUS. Ker predlog zakona kljub dogovorom ni bil uvrščen na redno junjsko sejo, je poslanska skupina DeSUS, ki jo vodi mag. Franc Žnidaršič, nagovorila 32 poslancev, da so podpisali zahtevo za sklic izredne seje DZ v juliju. Bistvo zakona je doseči popravilo krivic, in sicer tistih, ki se tičejo pravic izgnancev ter socialnih in pokojninskih pravic. Po več kot štiriurni razpravi zakon za vse predloge sicer ni dobil dovolj podpore, izglasovana pa je bila varianta, da se bo usklajevanje rent in drugih socialnih transferjev opravljal dvakrat na leto, skladno z rastjo življenjskih stroškov. Tako naj bi se prejemki zvišali že avgusta 2008 za 4,1 % in potem naslednjič januarja 2009. Na prvi pogled to morda res ni veliko, a vsakemu posamezniku to prav gotovo veliko pomeni,

list marca letos, Radio Slovenija in POP TV aprila letos. Predsednica društva je o celotni problematiki izgnancev objavila obsežen prispevek v Delu 17. aprila letos. Na ta način obveščamo najširšo javnost o našem delu in s tem izvajamo pritisk na politiko, da prisluhne našim upravičnim zahtevam.

Prihajajoče volitve so priložnost, da se – kot rečeno – s ponovno podporo poslanskim kandidatom stranke DeSUS zahvalimo za njihovo pomoč. S tem bomo slovenski politiki tudi pokazali, kako se je na konkreten način treba zavzemati za pravice volilcev, še posebej tistih z nizkimi prihodki, ki se zato težko preživljajo, čeprav so vse življenje trdo delali. Slovenija mora postati socialna in pravna država, v kateri bo poskrbljeno za vse. Z volilnim uspehom stranke DeSUS pa si bomo ohranili izpričanega zaveznika tudi v prihodnje.

Dr. Milan Jazbec

Predstavitev kandidatov članov DIS za poslanca na listi DeSUS

Karl Drago Hribšek, univ. dipl. ing. el.

Rojen sem bil 13. 10. 1940 na Lomnem pri Krškem in stanujem v Ljubljani. Med drugo svetovno vojno sem bil izgnan v nemška taborišča. Zato sem član DIS.

Tehniško srednjo šolo sem končal v Krškem, diplomiral pa na Fakulteti za elektrotehniko Univerze v Ljubljani. Že kot študent sem organiziral razne oblike pomoči študentom iz socialno ogroženih družin, iz kakršne sem izhajal tudi sam.

V Iskri sem se uveljavil kot uspešen razvojni inženir in vodja razvoja ter prejel številna priznanja. Na Gospodarski zbornici Slovenije sem si pridobil bogate izkušnje na področjih mednarodnega prenosa tehnologije in sanacije podjetij.

Na osnovi dolgoletnih izkušenj v razvoju in na Univerzitetnem kliničnem centru v Ljubljani aktivno sodelujem z Ministrstvom za zdravje pri projektu uveljavljanja evropskih standardov.

Vodim KO DIS Ljubljana Šiška, v Društvu civilnih invalidov vojn Slovenije pa vodim komisijo za statutarnopravna vprašanja.

Zavzemam se zlasti:

- da soustvarjamo vsem državljanom prirazno, pravno, socialno, varno državo,
- da gradimo vzajemnost in solidarnost med generacijami, da bodo mladi imeli enake možnosti osebnostne rasti, izobraževanja, razvoja in zaposlitve, starejši pa socialni mir,

- da se ob znižanju davka na plače usklajuje rast pokojnin z rastjo neto plač,
- da se omogoči primerno delo delovno še sposobnim starejšim, ki to hočejo,
- za javni zdravstveni sistem in dostop do kvalitetnih storitev vsem pod enakimi pogoji,
- za izdelavo nacionalnega programa gradnje domov za ostarele in varovanih stanovanj,
- proti nepregledni in poceni razprodaji naših podjetij za bogatenje posameznikov,

- za sprejem zakona o poplačilu materialne vojne škode pravim žrtvam vojnega nasilja,
- da se DeSUS utrjuje kot stranka za vse generacije.

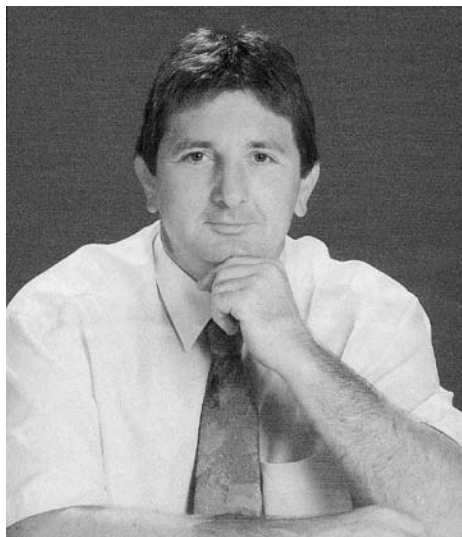
Na podlagi lastnih dolgoletnih izkušenj in zaradi zaskrbljujoče nevarnih stranpoti z brezglavim podeljevanjem koncesij v zdravstvu, bi rad prispeval svoj delež zlasti za razvoj celovitega sistema javnega zdravstva. Pravico dostopa do kvalitetnih zdravstvenih storitev morajo imeti

vsi državljani pod enakimi pogoji. Zdravje ne sme postati privilegij bogatih!

Življenje je sestavljeno iz velikega števila lepih trenutkov, pa tudi še večjega števila težav in težav na osebni ravni in v življenjskem okolju, zato bom za občane vedno dosegljiv za pogovor osebno, po telefonu ali v kaki drugi obliki, ali pa na e-mail: karl_hribsek@t-2.net.

Vnaprej hvala za pozornost in razumevanje, ko se boste odločali, komu oddati svoj glas ZA.

Mitja Držanič se spominja zgodb iz otroštva

»Spomin mojega otroštva so zaznamovale zgodbe iz medvojnih let. Odraščal sem v družini begunca in izgnanke. To je bilo še takrat, ko so tudi dedki in babice vnukom pripovedovali zgodbe svojega življenja. Zato sem lahko boj, ki ga DIS bije za pravice prizadetih, razumel od samega začetka.

Nekoliko težje pa razumem, da današnja družba ljudi, ki so vlagali svoje življenjske moči v izgradnjo vsega, kar imamo danes, odriva na rob. Slovenska zgodba o uspehu presenetljivo malo govori o tistih, ki živijo pod ravno človeškega dostojanstva.

Verjamem, da smo si življenje v samostojni državi predstavljali nekoliko drugače. Uspeh enih ne sme temeljiti na brezizhodnosti drugih.

O usodi naših želja in pričakovanj se odloča v parlamentu. Izganci, poskrbite, da bo, če boste volili DeSUS, tudi tam vaš interes še vedno zastopan!«

Mitja Držanič, sin izgnanke, ing. kmet., dipl. oec., samostojni podjetnik, rojen 1961, kandidat za poslanca DZ, se spominja zgodb iz otroštva:

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

Velika udeležba na pohodu ob italijansko-nemški okupacijski meji od Telč do Bučke

Vsoboto 9. julija smo proslavili 63-letnico vrnitve iz izgnanstva in organizirali četrti pohod ob italijansko-nemški okupacijski meji v letih 1941–1945 od Telč do Bučke.

Ob 8. uri smo se zbrali na Telčah, in to preko 150 pohodnikov. Med njimi so bili tudi mag. Franc Žnidaršič, poslanec DZ RS in vodja poslanske skupine DeSUS, ter Ivan Gril, poslanec DZ RS, podpredsednik DIS Ljubljana, ter Janez Komljanec in Janez Blas iz nadzornega odbora DIS, vsi s soprogami.

Z okrepčilom in pesmijo so pohodnike pozdravile Pevke iz Telč. Dobrodošlico jim je zaželela predsednica KO DIS Bučka Silva Marjetič. Pozdravil pa jih je tudi sevnjski podžupan Srečko Ocvirk.

V Dolenjih Dolah so pohodnike pri gasilskem domu pričakali gospodinje s svojimi dobrotami in predsednik PGD Dolenje Dole. Po kratki osvežitvi in pogostitvi so nadaljevali pot do Kulturnega

doma na Bučki, kjer se je pričela zaključna prireditev.

Zaključni prireditvi so se pridružili tudi tisti, ki niso bili na pohodu. Med njimi so bili tudi dr. Milan Jazbec z zunanjega ministrstva, Ivica Žnidaršič, predsednica DIS, in podpredsednik DIS Jože Križančič, predsedniki KO DIS širom po Sloveniji in KO DIS iz Zagreba, kakor tudi člani izvršnega in nadzornega odbora ter častnega razsodišča. Kulturni program je povezovala Jelka Tršinar, recitirali so mladi člani KD Bučka Tilen Hočevar, Sara Hočevar in Uršula Marjetič, zapel in zaigral je na harmoniko Jernej Čarman, na svojo harmoniko je zaigrala še Laura Pregrat.

Vse prisotne je pozdravila predsednica KO DIS Bučka Silva Marjetič, ki je poudarila, da čas dela proti izgnancem, saj jih je žal vedno manj. Trenutno je le še 52 izgnancev članov KO DIS Bučka, mladih članov potomcev pa je 30, med katere spada tudi sama.

Pohod od Telč do Bučke je organizirala KO DIS Bučka (19. 7. 2008). Foto: Janez Komljanec

Spregovorili in pozdravili so prisotne tudi Ivan Gril, ki je dejal, da se zelo zanima za to medvojno tragedijo, saj je mlajši

in tega ni občutil na svoji koži. Prisotne sta pozdravila Ivica Žnidaršič in predsednik KS Bučka Alojz Hočevar. Slavnostni govornik je bil mag. Franc Žnidaršič. Na koncu je predsednica KO DIS Bučka najstarejšima pohodnikoma podelila simbolično darilo. Najstarejši pohodnik Anton Grabnar je marca dopolnil 89 let, Franc Bibar pa je leto dni mlajši, a se je udeležil vseh dosedanjih pohodov.

Jelka Tršinar se je zahvalila Društvu podeželskih žensk Bučka, PGD Bučka, KD Bučka, Turističnemu društvu Bučka, PGD Dolenje Dole in gospodinjam iz Dolenjih Dol, telškim pevkam in PGD Telče za vse prizadevanje in pomoč pri organizaciji in izpeljavi prireditve.

Hvala vsem – za vse – še enkrat.

*Tončka Pavšič,
tajnica KO DIS Bučka*

Ob zaključni prireditvi po pohodu od Telč do Bučke se je zbralo veliko ljudi, med njimi tudi gostje in predsedniki sosednjih KO DIS. Slavnostni govornik je bil krajan – izgnanec mag. Franc Žnidaršič. (Foto: J. K.)

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

KO DIS Kočevje v Mostecu

Člani KO DIS Kočevje na prireditvi v Ljubljani v Mostecu (7. 6. 2008)

Člani naše KO se z veseljem udeležujemo prireditev ob dnevu izgnancev. Tudi letos smo bili v Mostecu v Ljubljani, ko je bila prireditev dne 7. 6. 2008. Zelo smo bili zadovoljni s programom, se srečali s prijatelji in poklepetali med seboj. DIS-u se lepo zahvaljujemo za dobro počutje. Po končani prireditvi smo pot nadaljevali do Šmartna pri Litiji, si ogledali znamenito cerkev, nato smo obiskali grad Bogenšperk in ovekovečili

spomin s fotografijo. Po ogledu okolice gradu smo pri lipi, ki jo je posadil dr. Janez Drnovšek, prižgali svečko in zapeli. V gostilni Štorovje v Selu pri Radohovi vasi pa smo se okrepčali z dobrim kosilom. Pred prihodom domov smo si obljubili, da se bomo še udeleževali proslav in izletov z željo, da bi nam zdravje še dobro služilo.

Veronika Kljun

Obiskali smo kraje izgnanstva v času 2. svetovne vojne

Litijski izgnanci smo se na pobudo KO DIS Litija in predsednika Vinke Gabrška zopet odpravili po teh spominov.

11. junija 2008 smo se odpeljali z avtobusom proti Bavarski, do taborišča Neuhaus. Skoraj vsi, ki smo skupaj potovali, smo bili v tem lagerju dve leti in pol. Z mnogimi smo bili celo v isti sobi, z drugimi pa smo se pogosto videvali, ker smo bili v sosednjih sobah. Srečanje z vsemi je še vedno boleče, a nepozabno in zelo sveže. Veseli smo drug drugega. Na letošnjem potovanju sta se nam pridružili še dve izgnanki, ki sta se prvič videli po 63 letih. Srečanje je bilo zelo pretresljivo in vznemirljivo. Ko smo se po končani vojni leta 1945 razšle, smo bile majhne deklice, sedaj pa smo upokojenke. Moj spomin pa se zelo rad ustavi ravno pri teh dveh deklicah. Bile smo skupaj v sobi in ta družina je imela veliko otrok. A kljub temu, da je bilo veliko lačnih ust, so me vedno poklicali k sebi, kadar so dobili paket od svojcev iz domovine. Bila sem vedno deležna njihovih dobrot. Bili so čudoviti ljudje.

Pripotovali smo do lagerja v Neuhausu. Srečni, a s priokusom žalosti, saj sploh

nismo vedeli, kaj naj v kratkem času storimo in kaj naj odnesemo s seboj za tiste, ki ne morejo več z nami. Fotografirali smo se v skupini, posamezno, mešano in nismo vedeli, kaj naj si še ogledamo, da ne bi česa izpustili. Poiskali smo tudi porodnišnico v Scherdingu, kjer se je rodila ena izmed naših izgnank.

Poslovili smo se od našega lagerja in se odpeljali v hotel na večerjo, prenočitev in na zajtrk. Hotel stoji na sotočju treh rek: Donave, Inna in Ilza. Naslednji dan smo se odpeljali v Passau, kjer se je rodila naša najmlajša izgnanka. Zadoščeno je bilo njeni želji, da vidi svoj rojstni kraj. V Passauu smo doživeli veliko presenečenje: vkrkali smo se na čudovito, veliko ladjo, ki sprejme 800 potnikov. Mi smo imeli to srečo, da je bila ladja precej prazna in smo si jo lahko dobro ogledali. Vožnja je bila lepa, dolga pet ur in na njej smo imeli celo kosilo, ki je bilo po našem okusu. Proti domu smo se vračali zadovoljni in polni lepih doživetij.

Vera Zarnik
KO DIS Litija

Člani KO DIS Litija na izletu v Neuhausu

Člani KO DIS Maribor Pobrežje-Tezno na izletu

V prelepem toplem majskem jutru smo se člani KO Maribor Pobrežje-Tezno zbrali in popeljali na naš prvi skupni izlet. Cilj, ki smo si ga zadali, je bil ogled tehničnega muzeja v Bistri pri Vrhniki, obisk Postojnske jame in nazadnje še ogled Predjamskega gradu blizu Postojne.

Z zelo udobnim in sodobnim avtobusom smo se popeljali proti Bistri pri Vrhniki. Ogledali smo si tehnični muzej Slovenije. Muzej se nahaja v nekdanjem samostanskem grajskem kompleksu. Naselje in grad pa nosita ime po bistri vodi kraških voda, ki dajejo okolju poseben čar in lepoto. Občudovali smo razstavljene eksponate, to so razne naprave in predmeti iz davnih časov. Videli smo vodne mline in žage na pogon, kovačije, tkalnice in tekstilne izdelke, les, nagačene gozdne živali in še in še. Zanimiva je stara zbirka prometnih in cestnih vozil, saj so med njimi razstavljeni tudi Titovi avtomobili. Čas ogleda nam je bil odmerjen, lahko pa bi si razstavo ogledovali cel dan, toliko vsega je bilo za ogledovanje. Pot smo morali nadaljevati proti Postojnski jami.

V Postojnski jami so nas čakali vagončki vlaka, ki nas je popeljal v novi svet podzemlja. Ta čudovita razsežnost sveta, ta čudež narave, ki je edinstven

v Evropi, nas je prevzel, posebej nas, ki smo bili prvič v jami. Bilo je zares nepozabno doživetje.

Starejši člani smo težko premagovali še pot po rovu, ki jo je bilo treba prehoditi. Toda ob prijaznih soudeležencih in pogledu na čudovite kapnike, svetlobo dvoran in vse drugo so bile težave kaj hitro pozabljene.

Dobro kosilo v hotelu Jama nam je teknilo in okrepljeni ter dobre volje smo se napotili na ogled Predjamskega gradu, kjer je domoval in se skrival vitez Erazem. Predjamski grad predstavlja srednjeveško legendo in kraljuje na 123 m visoki skalnati steni. Ostal nam bo v lepem spominu.

Na poti proti domu smo razpoloženi obujali spomine na vse, kar smo lepega videli in doživeli. Voznik nas je varno pripeljal skoraj do naših domov. Hvala mu!

Zahvaljujemo se tudi našemu predsedniku KO Darku Zdovcu, ki nam je izlet omogočil.

Posebna zahvala pa v imenu vseh udeležencev naši nadvse prizadevni vodnici, organizatorki Majdi Ferletič, ki je brez vsakih pripomb oziroma negotovanja izlet odlično izpeljala. Upamo, da ne zadnjega.

Vilna Giber Božič

Člani KO DIS Maribor Pobrežje-Tezno na izletu v Postojni (22. 5. 2008)

Občni zbor KO DIS Pince Marof-Benica-Petišovci

Predsednik Krajevne organizacije DIS Pince Marof-Benica-Petišovci Alojz Voščun je 21. junija 2008 sklical občni zbor izgnancev in beguncev v občini Lendava. Na zboru so obravnavali poročilo o delu in v okviru

tega tudi vprašanje, kako bi prišli do svojega prapora.

Vendar so to vprašanje že rešili, saj že imajo prapor, ki ga bodo v kratkem razvili.

A. V.

V pripravi je tretja knjiga spominov in pričevanj

Društvo izgnancev Slovenije 1941-1945 bo izdalo tretjo knjigo spominov in pričevanj, zato prosimo vse, ki prispevkov še niso poslali, da to storijo najkasneje do konca oktobra 2008.

V tej knjigi bodo objavljeni tudi vsi podatki o Slovencih, umrlih v izgnanstvu. Prošnjo, da bi iz KO DIS poslali še dodatne podatke o umrlih, smo objavili v Vestniku št. 70-71 na strani 16.

Komisija za stike s kraji izgnanstva
Zdenka Kaplan, predsednica

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

Občni zbor KO DIS Bučka

Delovno predsedstvo na občnem zboru KO DIS Bučka (20. 7. 2008) Foto I. Ž.

Predsednica KO DIS Bučka Silva Marjetič je 20. avgusta 2008 sklicala letni občni zbor. Poročilo o delu je obsegalo podatke o sodelovanju pri programih DIS, posebno skrb so namenili starejšim osamelim članom. Predsednica in odborniki so bili vedno na voljo članom za posredovanje informacij, ki članstvo DIS najbolj zanimajo.

Zbora so se udeležili tudi vodja poslanske skupine DeSUS mag. **Franc Žnidaršič**, župan Občine Škocjan **Anton Zupet** in predsednica DIS **Ivica Žnidaršič**. Navzoči so bili tudi predsedniki sosednjih KO DIS.

Mag. **Franc Žnidaršič**, ki je bil tudi sam izgonanec, je udeležence seznanil, za kaj se je v preteklih letih zavzemala poslanska skupina DeSUS v Državnem zboru v zvezi s pokojninami, zdravstvenim in socialnim varstvom in glede pobud, da bi bil že končno sprejet zakon o povračilu za vojno škodo med drugo svetovno vojno.

Da bi slovenska država lažje poravnala dolg upravičencem, je poslanska skupina

DeSUS dala več pobud, da bi izterjali vojno škodo od Nemčije. Poleg tega naj bi država vložila v sklad za poplačilo vojne škode premoženje, ki so ga na račun vojne škode leta 1945 v Sloveniji pustili Avstrijci in Nemci.

Mag. **Franc Žnidaršič** je še poudaril, da bi dosegli več, če bi poslanska skupina DeSUS imela več poslancev v DZ.

Župan Občine Škocjan je govoril o gospodarskih dosežkih občine in da je bila zgrajena tudi obvozna cesta od Štrita do Dobruške vasi.

Predsednica DIS je podrobno razložila vsebino predloga zakona o gmotni škodi in kako in kje se bodo vlagali zahtevki za odškodnino za gmotno škodo. Vse Krajevne organizacije DIS so že prejele vsebino tega zakona in dopolnitve, ki jih je DIS že poslal Ministrstvu za pravosodje.

Silva Marjetič je predlagala tudi program za tekoče leto in navedla naloge v zvezi s kongresom izgnancev in beguncev.

S. M.

Del udeleženec na občnem zboru KO DIS Bučka (20. 7. 2008) Foto I. Ž.

Srečanje v Bezeni v Občini Ruše

Krajevna organizacija DIS Ruše, ki ji predseduje **Srečko Dobljekar**, in poslanec Državnega zbora RS **Vili Rezman** so 21. 8. 2008 organizirali piknik za člane DIS in upokojece. Piknik je bil organiziran v zelo lepem okolju, na vrtu v Bezeni pri Rušah. Na pikniku so bili povabljeni tudi poslanec DZ mag. **Franc Žnidaršič** in predsednica DIS **Ivica Žnidaršič**, predsednica NO Skupščine DIS **Mira Zalar** in predstavniki KO DIS sosednjih Krajevnih organizacij DIS.

Udeležba je bila izredna. V pozdravnem govoru je župan **Vili Rezman** seznanil navzoče o namenu tega srečanja ter podal kratak pregled dosedanjega dela in uspehov poslanske skupine DeSUS v Državnem zboru.

Predsednica DIS je poudarila, koliko truda in osebnega dela je bilo vloženega pri zbiranju gradiva, da so lahko predvsem ob pomoči naših poslancev vojni zakoni stopili v veljavo in vsaj delno popravili povojne krivice do prizadetih izgnancev, beguncev, internirancev in ukradenih otrok. V sodelovanju z Medresorsko komisijo Vlade RS in poslansko skupino DeSUS je bila postavljena vrsta vprašanj in terjatev za poplačilo vojne škode od Nemčije ter predlog zakona o poplačilu gmotne vojne škode. Pozvala nas je še k udeležbi na kongresu izgnancev in beguncev, ki bo v Ljubljani 6. junija 2009.

Poslanec mag. **Franc Žnidaršič** je v nagovoru predstavil delo v poslanski skupini, ki jo vodi, se zahvalil **Viliju Rezmanu** za

Zbor članov KO DIS Rajhenburg 25. avgusta 2008

Aktualna vprašanja, ki se navezujejo na starejše občane, zdravstveno ogrožene in prizadete, invalide, socialno ogrožene in materialno nemočne občane je čudovito predstavila predsednica DIS **Ivica Žnidaršič**. Podala je probleme pri reševanju vprašanj, ki zadevajo izgnance, in še posebej zapleteno proceduro sprejemanja zakona o povračilu premoženjske škode iz časa druge svetovne vojne.

Kandidatka za DZ volitve **Jožica Mikulanc**, sedaj direktorica Doma starejših

občanov Krško in predsednica KS Krško, pa je podala svoj program ob kandidaturi za poslanko na listi DeSUS. Bogat program, povezan z njenimi izkušnjami varstva starejših, bolnih in nemočnih, je vsakdanja tema sodobnega časa, ki tare tudi na zboru zbrane izgnance.

Štefan Marjetič,
predsednik KO DIS
Rajhenburg/Brestanica

Del udeležencev na občnem zboru KO DIS Brestanica (25. 8. 2008) Foto: Štefan Marjetič

Izselitveno območje v Obsotelju

Vletu 1941 se je nemški okupator odločil za izgon prebivalcev ob obmejnem pasu v Obsoteljski dolini. Ta pas leži ob hrvaški meji, katero označuje reka Sotla. Že v aprilu leta 1941 so pregnali iz naših krajev vse intelektualce in druge zanje nevarne ljudi. Ljudje so se med sabo začeli pogovarjati, kaj bi to pomenilo, in sklenili, da nič dobrega. Nekaj je bilo takih, da so se že prej umaknili v sosednjo Hrvaško ali v kake druge kraje Slovenije. Večina nas je ostala na svojih domovih in čakala, kaj se bo zgodilo. Med tem časom so odpeljali iz Polja ob Sotli tri mladeniče, ki so bili umsko prizadeti, v Avstrijo, kraj Linz, kjer so jih usmrtili.

Prišel je november 1941, ko so prišli v vsako vas tovarnjaki z vojaki. Razporedili so jih od hiše do hiše s poveljem, da nas pripeljejo do tovarnjakov. Seveda so bili izjeme, ki so lahko ostali doma. To so bili tako imenovani nemčurji ali pa hrvaškega rodu.

Obsoteljska izselitev se je začela po posameznih vaseh, se pomikala ob soteljski meji vse do Prelaskega, kjer so Nemci postavili

obmejni kamen, do koder je segalo selitveno območje. To območje je obsegalo vasi Sveti Peter pod Svetimi gorami, Polje pri Bistrici, Ples, Hraštje, Trebče, Križan vrh, Dekmanco, Črešnjevce, Lastnič, Polje ob Sotli, Brezovec, Sedlarjevo, Prelasko, Buče z okolico.

Naše kraje so nameravali ponemčiti, zato so sem naselili kočevske Nemce. Vse kar smo pustili doma, je bilo izropano in uničeno. Po vrnitvi leta 1945 je bilo ob reki Sotli minsko polje in bodeča žica, kar je bil dokaz, da so preko Sotle živeli nemški zavezniki. Ob celotni meji je bilo izkopanih nekaj bunkerjev in strelnih jarkov.

Ob vrnitvi leta 1945 so bila naša srca presrečna ob pogledu na rodno zemljo, pa čeprav na opustošene domačije. Marsikdo je od veselja poljubil rodno grudo.

Vse hudo smo prestali, ne moremo pa se sprijazniti z našo vlado, ki si zatiska oči pri poravnavi pravične gmotne vojne odškodnine, ki je bila ocenjena leta 1945–1946.

Ivan Babič,
KO DIS Polje ob Sotli-Buče

Velika udeležba na srečanju v Bezeni pri Rušah (21. 8. 2008)

uspešno sodelovanje in obljubil, da če bosta ponovno izvoljena, bo njuna skrb tudi v prihodnje socialna varnost starejših, ohranjanje že pridobljenih pravic po vojni zakonodaji, skladna rast pokojnin, ohranjanje socialne države in predvsem spoštovanje partizanskega boja v polpretekli zgodovini.

Govorniki so bili pozdravljeni z odobravanjem in ni nam bilo težko ugotoviti, komu bomo namenili svoj glas na bližajočih se

volitvah. Ne glede na politično prepričanje ga bomo namenili tistim, ki so že do sedaj uspešno zastopali naše interese.

V sproščenem razpoloženju in ob prijetnem klepetu ter obujanju spominov se je srečanje končalo v poznih popoldanskih urah.

Srečko Dobljekar,
predsednik KO DIS

. Jubileji - Jubileji . Jubileji . Jubileji .

90 let Ivanke Žurga – članice KO DIS Tržič

Predstavniki KO DIS Tržič s slavljenko Ivanko Žurga

Se danes zbrali smo,
naj srečanje veselo bo,
saj naša Ivanka pomemben dan slavi,
odbor KO DIS Tržič ji voščiti želi.

Draga Ivanka,
devetdeseto leto prihaja,
v življenju so ti začrtane poti,
ki jih moč spremeniti ni.

Iskreno ji voščimo za jubilej,
naj ostane ji zdravje še naprej,
še veliko naj zadovoljnih let ima,
saj najstarejša je naša članica.

To posebno čestitko je za Ivanko Žurga
ob njenem visokem jubileju napisal
Alojz Žabkar.

Marija Lea Klanšek – 90 let

Šopek rož in iskrene čestitke jubilantki

Marija Lea Klanšek je bila rojena 1. 7. 1918. Izgnana je bila z majhnimi otroki v Kork. Po vojni se je vrnila na svoj dom. Sedaj živi pri hčerki Cvetki, ki lepo skrbi zanjo.

Obiskala sva jo in ji čestitala za visoki jubilej predsednica Krajevnega odbora Šentjur pod Kumom Ana Brinjevec in Jože Vodišek.

Ana Brinjevec

Zbiramo prostovoljne prispevke

Premožnejše člane DIS, svojce in druge zagovornike prvega kongresa izgnancev in beguncev žrtev nacizma in fašizma, ki bo 6. junija 2009 v Ljubljani, prosimo za prostovoljne prispevke.

Prispevke lahko nakažejo na poslovni račun Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 pri NLB št. 02222–0010570920 s pripisom »za kongres«.

Izvršni odbor DIS

Ana Macur je praznovala častitljiva 103 leta

Za 103. rojstni dan sta ji čestitala predsednik in tajnica KO DIS Polje ob Sotli.

Včetrtek desetega julija je naša najstarejša članica praznovala 103 leta svojega življenja. Je mati štirih otrok, nekajkrat babica in prababica, vendar kljub visoki starosti še vedno bistrega duha, polna dobre volje in pozitivne energije.

Obiskali smo jo v Pegazovem domu v Rogaški Slatini, kjer preživlja svoja častitljiva leta. V pogovoru se rada vrača s spomini v mlada leta, ki jih je z možem in otroki preživljala v rodnem Prelaskem. Nasmehne se, ko nam pripoveduje, kako so hodili kuhat koruzo, trgat grozdje, ob kmečkih praznikih na vaške veselice, v zimskem času pa na koline. Obraz se ji

nenadoma zresni ob spominu, ko je morala z možem in otroki zapustiti hišo in kmetijo ter oditi v izgnanstvo. Na njeni življenjski poti je bilo mnogo grenkih preizkušenj.

Z obilo dobrih želja in šopki rož so ji čestitali direktorica doma, župan Občine Podčetrtek Peter Misja in predstavniki KO DIS Polje ob Sotli-Buče. V soboto je praznovanje zaključila v krogu svojih najdražjih.

Želimo, da nas z enako vedrino pričaka naslednje leto, v 104. letu starosti.

Ana Babič

Vinko Merhar – 96 let

Še vedno čili Vinko Merhar

Naš član v KO DIS Kočevje Vinko Merhar iz Prigorice 3 pri Ribnici/Dol. je 16. 7. 2008 slavil 96. rojstni dan. Praznoval ga je v krogu svoje žene Marije, tudi naše članice, ter drugih svojih dragih. Glede na težka mlada leta se naš Vinko še kar dobro počuti. Mi mu želimo še naprej trdnega zdravja.

Veronika Kljun

Slavje in slovo

Silva Lesar 4. 8. 1922 – 5. 8. 2008

Naša članica v KO DIS Kočevje Silva Lesar z Brega 9 pri Ribnici/Dol. je 4. 8. 2008 praznovala svoj 86. rojstni dan v krogu svojih dragih. Naslednji dan, 5. 8. 2008, pa se je od nas tiho poslovila.

Zahvaljujemo se ji za vsa njena dobra dela.

Veronika Kljun

Člani DIS 3 evre za kongres

Na seji Skupščine DIS 8. septembra 2008 je bil sprejet sklep, da naj bi vsak član Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 prispeval 3 evre.

Ta prispevek bodo zbirali v Krajevnih organizacijah Društva izgnancev Slovenije 1941–1945.

IZVRŠNI
ODBOR
DRUŠTVA
IZGNANCEV
SLOVENIJE
1941–1945

Predsednica:
Ivica Žnidaršič, Ljubljana

Podpredsednika:
Jože Križančič, Ptuj
Janez Komljanec, Slovenj Gradec

Člani:
Ivan Babič, Buče
Emilija Držanič, Brežice
Sabina Godnič, Komen
Tomaž Hočevar, Koper
Milan Jazbec, Ljubljana
Zdenka Kaplan, Novo mesto
Lojze Kranjc, Radovljica
Marija Kuhar, Brezovica/Lj.
Albin Pražnikar, Izlake
Alojz Rutar, Boštanj
Jožica Stezinar, Brežice
Anka Tomišek, Ljubljana
Malka Veler, Slovenska Bistrica
Franci Vidmar, Žalec
Alojz Voščun, Lendava
Davorin Zdovc, Maribor
Franc Žičkar, Leskovec
Marija Žnidar, Kamnik

NADZORNI ODBOR

Mira Zalar, Maribor – predsednica
Janez Blas, Sevnica
Anton Žmavcar, Slovenska Bistrica

ČASTNO RAZSODIŠČE

Ivan Gole, Trebnje – predsednik
Olga Kamenov, Ljubljana
Jožef Pograjec, Polšnik
Štefanija Žalec, Ljubljana

VESTNIK

interno glasilo DIS

Za društvo:
Ivica Žnidaršič

Odgovorni urednik:
Jože Križančič

Lektorica:
Alenka Lokar Blatnik

Tisk:
Tiskarna Skušek

Naslov:
Društvo izgnancev Slovenije
1000 Ljubljana, Komenskega 7
telefon: 01 - 434 48 80
telefaks: 01 - 434 48 80
email: drustvoizgnancev@iol.net
http://www.drustvo-izgnancev.si

Poslovni račun DIS:
02222-0010570920
Nova Ljubljanska banka

Umrli člani Društva izgnancev Slovenije

KO DIS Ime in priimek	Datum rojstva	Datum smrti
KO DIS Artiče Frančiška GLOGOVŠEK Marija IVANJSEK Franc LEPŠINA	27. 2. 1925 6. 12. 1922 3. 4. 1934	1. 7. 2008 19. 5. 2008 27. 6. 2008
KO DIS Bled Katarina ROZMAN	26. 4. 1933	19. 7. 2008
KO DIS Boštanj Jože SELAK Marija ŠINKOVEC	1. 7. 1928 2. 7. 1931	14. 7. 2008 13. 7. 2008
KO DIS Brestanica Jožica KODELJA	31. 1. 1914	24. 5. 2008
KO DIS Celje Stanislava GROBELŠEK	13. 9. 1920	23. 6. 2008
KO DIS Dole pri Litiji Ana AVBELJ Marija ŽONTA	7. 9. 1916 16. 7. 1926	3. 9. 2008 18. 7. 2008
KO DIS Gornja Radgona Angela ISTENIČ Franc PODLESNIK	22. 3. 1930	21. 7. 2008 22. 8. 2008
KO DIS Kamnik Ivan ŽAVBI	5. 2. 1928	7. 2008
KO DIS Kočevje Silva LESAR	4. 8. 1922	5. 8. 2008
KO DIS Krmelj–Tržišče Ana BEVC Zvone HOČEVAR Franc KOS Ivan Petrič	27. 3. 1927 8. 1. 1936 18. 10. 1941 5. 12. 1936	4. 5. 2008 23. 8. 2008 6. 8. 2008 23. 8. 2008
KO DIS Lenart Milica ŠKRGET	3. 9. 1945	14. 6. 2008
KO Leskovec Marija BUTKOVIČ Anica CEROVŠEK Marija KRANJČEVIČ	27. 11. 1933 18. 4. 1929 24. 9. 1927	30. 5. 2008 9. 6. 2008 29. 6. 2008

KO DIS Ime in priimek	Datum rojstva	Datum smrti
Ivana RAČIČ Vinko STANIČ Ana STOKLASA Marija ZAGRAJSEK Alojz ZORKO	21. 8. 1922 23. 1. 1935 24. 7. 1930 26. 9. 1923 1. 3. 1938	19. 5. 2008 2. 6. 2008 22. 6. 2008 30. 5. 2008 30. 5. 2008
KO DIS Ljubljana Bežigrad Ivan LAJKOVIČ	22. 12. 1931	11. 8. 2008
KO DIS Ljubljana Šiška Jurij Dolenc	12. 04. 1934	18. 8. 2008
KO DIS Ljutomer Martin HORVAT	9. 11. 1935	26. 7. 2008
KO DIS PINCE Marof-Benica-Petišovci Marija Žbogar	20. 02. 1929	29. 8. 2008
KO DIS Radeče Justina BLAJ Ljudmila KOLAR Franc KOSEM	5. 3. 1930 8. 5. 1918 22. 11. 1938	12. 7. 2008 5. 7. 2008 16. 7. 2008
KO DIS Radovljica Ana PIRKOVIČ	23. 7. 1932	24. 6. 2008
KO DIS Slovenska Bistrica Karel HUSU	2. 12. 1928	28. 6. 2008
KO DIS Škofja Loka Silva ARHAR Kristina GARTNER Ana MARKOVIČ Franccka MIHELIČ Helena PRIMOŽIČ	29. 12. 1919 10. 12. 1929 25. 10. 1925 27. 2. 1920 16. 4. 1921	16. 3. 2008 10. 12. 2007 26. 3. 2008 28. 6. 2008 24. 1. 2008
KO DIS Št. Jurij pod Kumom Terezija Mikuž	10. 11. 1927	30. 8. 2008
KO DIS Tržič Fani VERŠNIK	20. 4. 1922	18. 5. 2008
KO DIS Zagreb Bronislava SENICA PEČARIĆ	16. 1. 1925	1. 8. 2008

OBVESTILO

Izvršni odbor Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 priporoča vsem članom DIS, da si oskrbijo Vestnik DIS, ki izhaja petkrat na leto. V Vestniku DIS objavljamo poleg informacij o občnih zborih Krajevnih in Območnih organizacij DIS tudi vse pomembne informacije za članstvo DIS, o prizadevanjih DIS za ohranitev že doseženih pravic po Zakonu o žrtvah vojnega nasilja in ukrepih za poravnavo premoženjske škode, nastale med drugo svetovno vojno.

Vsak član DIS, če še ne prejema Vestnika DIS, naj to nemudoma sporoči svoji Krajevni organizaciji DIS. To naj storijo tudi svojci umrlega izgnanca ali izgnanke, saj bodo svojci, ko bo zakon o gmotni škodi sprejet, upravičeni do odškodnine za gmotno škodo. Nikogar ne bomo posebej obveščali o uveljavitvi pravic, zato si priskrbite Vestnik DIS.

Pričakujemo, da bodo postali člani DIS tudi vsi svojci tistih umrlih članov DIS, ki so za njimi prejeli odškodnino za psihično in fizično trpljenje, saj brez velike aktivnosti DIS tega ne bi dosegli in uveljavili.

Vsem Krajevnim in Območnim organizacijam Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 smo že poslali predlog Zakona o povračilu premoženjske vojne škode iz časa druge svetovne vojne. Tu bodo člani DIS dobivali poleg obvestil v Vestniku DIS tudi informacije in formularje za iskanje popisnic in sklepov o priznani vojni škodi po drugi svetovni vojni.

Izvršni odbor
Društva izgnancev Slovenije 1941–1945

Nova knjiga dr. Milana Jazbeca

Izšla je nova knjiga dr. Milana Jazbeca, diplomata in pisatelja, člana Izvršnega odbora Društva izgnancev Slovenije, z naslovom »Security and Diplomacy in the Western Balkans« (Varnost in diplomacija na Zahodnem Balkanu). To je že njegova dvanajsta knjiga, v njej pa so zbrani članki, ki jih je v letih 2000–2006 objavljajal v različnih strokovnih revijah od ZDA do Slovaške in od Finske do Hrvaške. V njih se dr. Jazbec zavzema za bolj premišljen in zavzet odnos mednarodne skupnosti do držav Zahodnega Balkana in opozarja na njihov velik potencial, ki še vedno ostaja v senci konfliktov in vojn. Knjigo je izdal Mednarodni inštitut za bližnjevzhodne in balkanske študije IFIMES s sedežem v Ljubljani (www.ifimes.org).

Dr. Milan Jazbec je bil državni sekretar na Ministrstvu za obrambo Republike Slovenije v času 2000–2004, ob zaključku mandata pa je darila, ki jih je prejel, podaril Posavskemu muzeju Brežice. Pomladi 2006 je pri Založbi Miš izšel njegov roman o diplomaciji »Mavrica izza duše«. Za svoje delo je marca 2005 prejel visoko avstrijsko državno odlikovanje, veliki zlati častni znak z zvezdo za zasluge za Republiko Avstrijo.

ČLANARINA ZA ČLANE DIS IN PRISPEVEK ZA VESTNIK DIS V LETU 2009

Na redni letni Skupščini Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 je bilo 8. septembra 2008 potrjeno, da bo članarina za vse člane DIS v letu 2009 ostala enaka, in sicer **8 EUR**, prispevek za Vestnik DIS pa **5 EUR** za vseh pet števil v letu 2009.

Člani DIS poravnavajo te obveznosti v svojih Krajevnih organizacijah DIS, ki delujejo v 85 večjih krajih po Sloveniji.

Zaradi številnih aktivnosti v korist članov DIS **so začeli tudi prostovoljni prispevki**, za katere se dogovorijo v posameznih Krajevnih organizacijah DIS in jih uporabljajo za svoje poslovanje.